

Vectoranalyse: Nano-vervuiling in Nederland (2025–2030)

Doel van de analyse:

Inzicht geven in hoe nanodeeltjes functioneren als vectoren voor toxische stoffen (zoals PFAS, pesticiden, zware metalen, slakken), met hun verspreiding, opname en impact in mens en milieu.

1. DEFINITIE: Wat is een vector?

Een vector is een drager die toxische stoffen verspreidt, versnelt of vergroot in effect.

Nano vormt zo'n vector omdat het:

- zichzelf verspreidt (lucht, water, bloed, bodem, placenta)
- andere toxines bindt (co-transport)
- biologische barrières doorbreekt (longen, placenta, bloed-hersenbarrière)

2. VECTORSTOFFEN: Overzicht

Stofcategorie	Nanovariant	Vectorwerking
PFAS	Nano-PFOS, Nano-GenX	Verspreiding via lucht/water; opname in weefsels
Zware metalen	Nano-Cr, -Pb, -Cd, -Hg	Verhoogde celinfiltratie; binding aan DNA
Pesticiden	Nano-formuleringen (o.a. glyfosaat)	Hogere opname, langere persistente werking
Micro-/nanoplastics	Deeltjes <100nm met additieven	Bindt PFAS, PCB's; transporteert deze door het lichaam
Slakken/dust	Verweerd nanostof van slakken	Inhalatie, verspreiding van metaaloxiden

3. VECTORPADEN: Verspreiding in het systeem

A. Milieu:

1. Lucht: Inhalatie van nano-PFAS en metaaloxiden (PM0.1)
2. Water: Uitspoeling naar oppervlakte- en grondwater
3. Bodem: Binding aan klei/humus → opname via gewassen

B. Menselijk lichaam:

1. Inhalatie
2. Digestief
3. Transdermaal

4. VECTORIMPACT: Effectversterking

- Oxidatieve stress: Celschade, veroudering, ontsteking
- Bioaccumulatie: Langdurige blootstelling
- Immunomodulatie: Auto-immuunziekten
- Hormonale ontregeling: Onvruchtbaarheid, obesitas, kanker
- Epigenetische veranderingen: Erfelijke effecten

5. RISICOSCORE per vector (Nederland 2025–2030)

Vectorstof	Verspreiding	Opname	Impact	Persistentie	Totaalscore
Nano-PFAS	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	Zeer hoog
Nano-metalen	★★★★☆	★★★★★	★★★★☆	★★★★★	Zeer hoog
Nano-pesticiden	★★★★☆	★★★★☆	★★★★☆	★★★★☆	Hoog
Nanoplastics	★★★★☆	★★★☆☆	★★★★☆	★★★★★	Hoog
Slakkenstof	★★★☆☆	★★★☆☆	★★★☆☆	★★★★☆	Middelgroot

6. Projectie: Nederland 2030

Zonder interventie:

- Chronische blootstelling aan meervoudige nanovectoren is onomkeerbaar toegenomen.
- Drinkwaterzuivering vereist dure nanofilters; landbouw kampt met bodemsterfte.
- Gezondheidsschade zichtbaar als toename neurodegeneratieve ziekten, hormonale

stoornissen en onvruchtbaarheid.

- Circulaire economie wordt belemmerd door toxische feedbacklussen in materialen.

7. Aanbeveling: Strategie tegen nanovectorverspreiding

1. Nationaal nanoverdrag: verbod op oncontroleerbare nanotoepassingen.
2. Screeningplicht: alle industriële reststromen toetsen op nanofractie.
3. Waterveiligheidsschild: invoeren van nanofilterstations.
4. Sanering & preventie: prioriteit voor hotspots.
5. Publiek bewustzijn: vergelijkbaar met anti-rookcampagnes.